

DUNA-IPOLY NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG	
Budapest	
Iktatás időpontja: 2005-02-14	Melléletek:
Iktatókönyv sorszáma: alszáma:	904/2005
Előirat száma: 1592/2004	Ugyintéző: Jellén M.

JELENTÉS

A BEKEY IMRE GÁBOR BARLANGKUTATÓ CSOPORT A 2/14. 2004. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

FELTÁRÓ ÉS ÁLLAGVÉDELMI TEVÉKENYSÉG

Kutatócsoportunk 2004 folyamán a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 513/2/2003 és 509/2/2003. sz. engedélyei alapján végezte a **Pálvölgyi-Mátyáshegyi-barlangrendszer** (kat. sz.: 4762/2) feltáró kutatását. Összesen 5 ponton végeztünk bontási munkákat az ismert szakaszok mögött feltételezhető további járatok feltárása érdekében; jelentősebb továbbjutást azonban csak a Jubileumi-szakasz Kessler-folyosó és Apokalipszis-terem közötti zónájában sikerült elérni. 2004. évi bontási helyeinket és az új feltárások elhelyezkedését a mellékelt áttekintő térkép szemlélteti. A kutatómunkák során baleset, omlás vagy egyéb rendkívüli esemény nem történt.

A Pál-völgyi-barlang feltáró kutatása

Az elmúlt év novemberében és decemberében a Jubileumi-szakasz Ferences-ágában és a Kessler-folyosó végénél történt továbbjutások ennek az eddig kevésbé kutatott térségnek a tüzetesebb átvizsgálására inspirálta csoportunkat. Itt már az év első munkatúrája eredményt hozott: január 11-én az Apokalipszis-terem előtt NyÉNy irányba kiágazó hasadékjárat D-i falában, kb. 3 m magasságban egy polcszerű bemélyedésre lettünk figyelmesek, amelyet kimászva egy, a járathoz hegyesszögben csatlakozó hasadék torkolata mutatkozott. A továbbhaladást csak egy beszorult kovács torlaszolta el (1), amit kiemelve előbb egy keskeny hasadékjáratba, majd onnan egy kb. 35 m hosszúságban járható, átlag 2 m szélességű párhuzamos folyosószakaszba jutottunk. Ennek mindkét végét egymásra szakadt lapos kőtömbök zárták el; az új feltárás felmért hossza 65 m.

A következő leszállás még jelentősebb eredményt hozott. Január 18-án az Apokalipszis-teremhez vezető folyosó direkt folytatásában elhelyezkedő, alacsonyabb üregrészt D-i oldalában egy kifutó kovazónára figyeltünk fel, ami az alatta lévő laza törmelékes kitöltés alig öt perces megbontásával (2) egy hatalmas folyosó bejáratának bizonyult. A nemrégiben elhunyt kiváló barlangkutató-tudósról elnevezett **Jakucs-folyosó** szélessége helyenként a 6-10 m-t, magassága pedig a 9-14 m-t is eléri. Iránya egy kovazónát követve tart DK felé, végpontját a törmelékbe lebukó kova zárja. Befoglaló kőzetében több helyen szépen kipreparálódott ősmaradványok (tengeri sünök,

fésűskagylók, bryozoák, discocyclinák) tanulmányozhatók. Oldásformák főként az oldalfalakon láthatók, aljzatát a réteglap mentén felszakadt mennyezetű részeken hatalmas kőtömbök borítják. A folyosó kezdetének és egyetlen oldaljáratának térségében az agyagos aljzaton kicsepegéses medencék és kutak, valamint három csoportban többszáz agyagtornyocska alakult ki. Képződményei ugyancsak változatosak: a végpont térségében fennőtt kalcitkristályok, a folyosó csaknem teljes hosszában kalcitlemezek és paplanszerű kalcitbevonatok láthatók, melyekhez helyenként borsókövek, kisebb cseppköleflyások, függő- és állócseppkövek, valamint itt-ott barlangi gyöngyöket tartalmazó cseppkőmedencék is társulnak. Az új feltárás hossza a felmérés alapján 110 m.

A Jakucs-folyosó továbbkutatása során elsőként az oldaljárat végpontján (3) végeztünk próbabontást, de rövidesen kilátástalannak tűnő omladékba jutottunk. Ezt követően a főfolyosó végpontjának (4) talpsüllyesztését kezdtük meg a kb. 60°-os szögben lebukó kova mentén, itt az elért 1 m-es mélységig jellegváltozást nem tapasztaltunk.

Nyár elejétől a Jubileumi-szakasz egy másik részén, a Röpde második ablakából nyíló járat DK-i végpontján dolgoztunk (5). Itt ugyancsak egy kifutó kovazóna mentén indítottunk talpsüllyesztést. Mintegy 3 m mélységben az addig lebukó kova vízszintesbe fordult, majd a kitöltés átszakadt, de sajnos mögötte csupán egy alig 10 m hosszúságú légteres járatrész vált szabaddá. Az ismét lebukó kovával záruló végponton folytattuk a talpsüllyesztést, a követett kitöltött hasadék azonban rövidesen előre és lefelé is járhatatlanná szűkült. Ezután a légteres részből DNY felé kiágazó járatkezdeményben folytattuk a bontást, ahol az év végéig mintegy 5 m-t haladtunk előre.

Állagvédelmi munkák

A barlang felfedezésének századik évfordulója tiszteletére a Pál-völgyi kőfejtőben rendezett Barlangnap előkészítése kapcsán, jelentős energiát fordítottunk a bemutatásra kerülő szakaszok járóútvonalainak felújítására, karbantartására. A Jubileumi-szakaszban a Borókás-ágig az eddigi, földre fektetett műanyag-szalagos kijelölést az egyértelműbb karós kijelöléssel váltottuk fel; a Röpdénél található két vaslétra helyett – a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság támogatásával – rozsdamentes acéllétrák kerültek elhelyezésre; átnéztük és szükség szerint javítottuk a Nagykör teljes útvonalkijelölését; és biztonságosabbá tettük a Pál-völgyi- és a Mátyás-hegyi-barlang közötti átjáró-szakaszon történő áthaladást is.

Leszállásaink során a barlangban spontán, vagy illegális behatolásra utaló állapotváltozást az év során sehol sem észleltünk.

TUDOMÁNYOS MEGFIGYELÉSEK, VIZSGÁLATOK

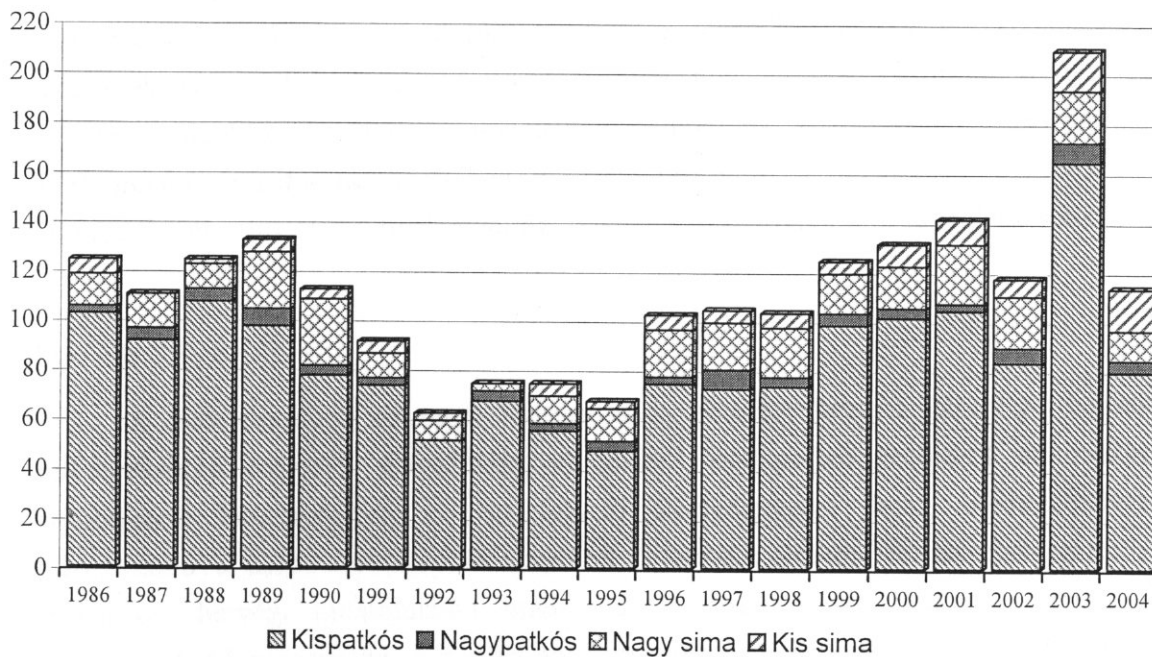
A Pál-völgyi-barlangban telelő **denevérállomány átfogó felmérését** 2004-ben a már szokásos időpontban, február 8-án végeztük el. A barlang mintegy 7 km hosszúságú „központi” zónájának egyidejű átvizsgálásában 9 brigádban összesen 27 fő működött közre. A felmérés az előző év kiugróan magas példányszámához képest most ismét csak átlagos, 113 példányos eredményt hozott; amelynek faj(csoport) szerinti összetételében (79 db kis- és 5 db nagy patkósdenevér, 12 db nagytermetű és 17 db kistermetű simaorrú denevér) vizsgálataink 1986 évi kezdete óta most első első ízben a második legnépesebb csoportot a kistermetű simaorrú denevérek alkották. Amint az a mellékelt grafikonokról is leolvasható, az állatok területi megoszlása változatlanul a Decemberi-szakaszra koncentrálódik (73 példány, 65 %); amelyen belül azonban most feltűnő volt az évek óta a legsűrűbben benépesült körzetnek számító Nagy Fal üressége, ez – a rendszeres regisztrálás eredményeivel összevetve – valószínűleg a számlálást megelőző hét erős felmelegedése miatti belső átrendeződés következménye.

A barlang Bejárat - Y-folyosó közötti szakaszán telelő példányok **rendszeres regisztrálását** a 2003/2004-es idényben november közepétől április közepéig, kéthetes időközönként végeztük. A szakaszon tartózkodó denevérek száma fokozatosan emelkedett a január 25-én észlelt csúcslétszámig (68 kis és 1 nagy patkósdenevér, 7 nagy- és 9 kistermetű simaorrú denevér); majd két héten belül, éppen az átfogó számlálás időpontjára kevesebb mint a felére, 36-ra esett vissza. Ezt követően február végéig ismét fokozatosan emelkedő tendencia volt észlelhető, s az állatok távozása a rendszerint markáns „távozási hullám” helyett most ugyancsak fokozatosan következett be: még március végén is 44 példány tartózkodott a szakaszon; s meglehetősen sok, 18 denevért észleltünk az utolsó, április 18-i regisztráláskor is.

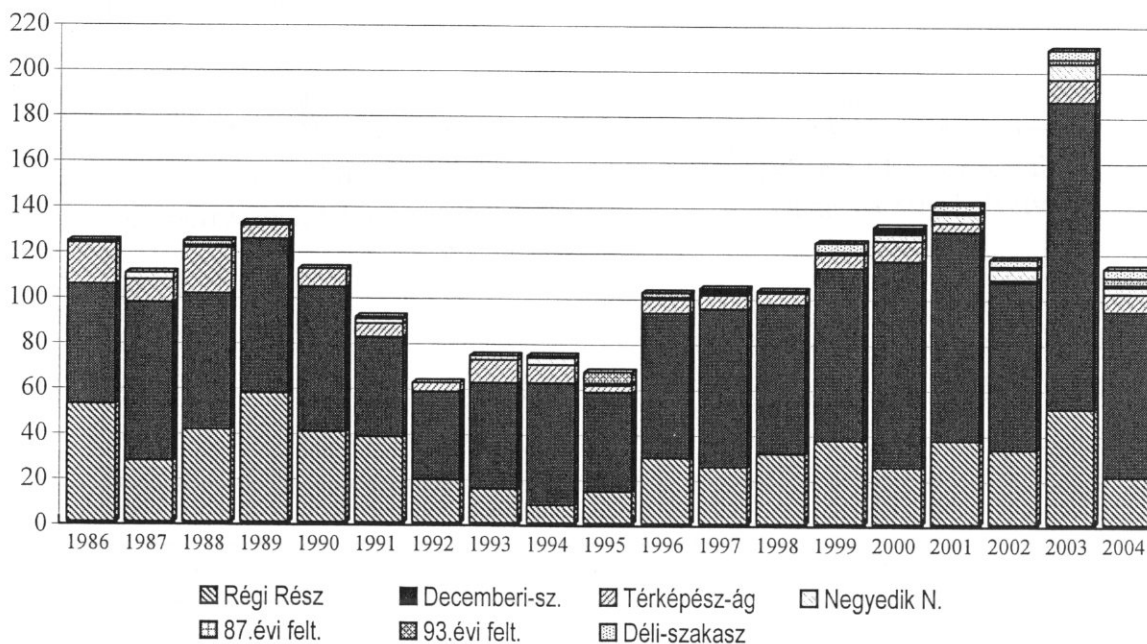
A Pál-völgyi-barlang **klimatológiai vizsgálata** keretében a Nagy Falnál és a Tollas-teremben végeztünk rendszeres hőmérséklet-méréseket. A minimumérték az előbbi ponton 8,0 °C (03.28.), az utóbbi ponton 9,8 °C (02.08 – 03.14.); a mért maximumérték pedig 9,3 °C illetve 9,9 °C volt, ez utóbbiak azonban a nyári időszak hosszú kihagyása miatt valószínűleg nem a tényleges maximumoknak felelnek meg.

A Pál-völgyi-barlangra vonatkozó **hidrológiai megfigyeléseink** szempontjából meglehetősen „eseménytelen” évről számolhatunk be. A szórványos megfigyelések alapján a mélyponti Mozaik-terem időszakos tava 2004-ben nem jelent meg; s közműhibára utaló, rendellenes intenzitású vízbeszivárgást sehol sem tapasztaltunk.

A Pál-völgyi-barlang denevérállományának faj szerinti megoszlása februárban

A Pál-völgyi-barlang denevérállományának területi megoszlása februárban

DOKUMENTÁCIÓS MUNKÁK

2004. év első hónapjaiban különösen jelentős időt fordítottunk a Pál-völgyi-barlang digitális **fordokumentálására**; a változatos témájú képek a barlang felfedezésének századik évfordulója tiszteletére megjelent könyv fényképanyagául szolgáltak. Négy alkalommal a Simon Béla által, ugyancsak az évforduló tiszteletére készített videofilm felvételi munkálataiban működtünk közre jelentős létszámmal. **Térképezési munkáink** keretében a Jubileumi-szakaszban feltárt új folyosók felmérését végeztük el; amelyek alaprajzi térképeit ugyancsak csatoljuk jelentésünkhöz.

EGYÉB TEVÉKENYSÉG

Kutatócsoportunk két tagja összesen négy előadást tartott a Pál-völgyi-barlang felfedezésének századik évfordulója alkalmából Budapesten rendezett nemzetközi tudományos konferencián; az ezt követő Barlangnapon pedig társrendezőként közreműködve, számos érdeklődőt vezettünk a barlang általunk feltárt szakaszaira. A rendszeres hétvégi kutatómunka mellett augusztusban ismét kéthetes expedíciót szerveztünk Montenegróba, a Kotori-öböl térségébe. A Társulat egyéb rendezvényei közül a székesfehérvári Szakmai Napokon 9 fő képviselte csoportunkat; ahol két előadást tartottunk az augusztusi montenegrói expedíció tapasztalatairól, valamint a Pál-völgyi-barlang interaktív térképének elkészítéséről. Egy tagunk sikeresen elvégezte a barlangi kutatásvezetői tanfolyamot; s több alkalommal biztosítottunk szakvezetést a Pál-völgyi-barlangba engedélyezett látogatótúrákhoz is.

Budapest, 2005. február 11.

Kiss Attila
csoportvezető, kutatásvezető

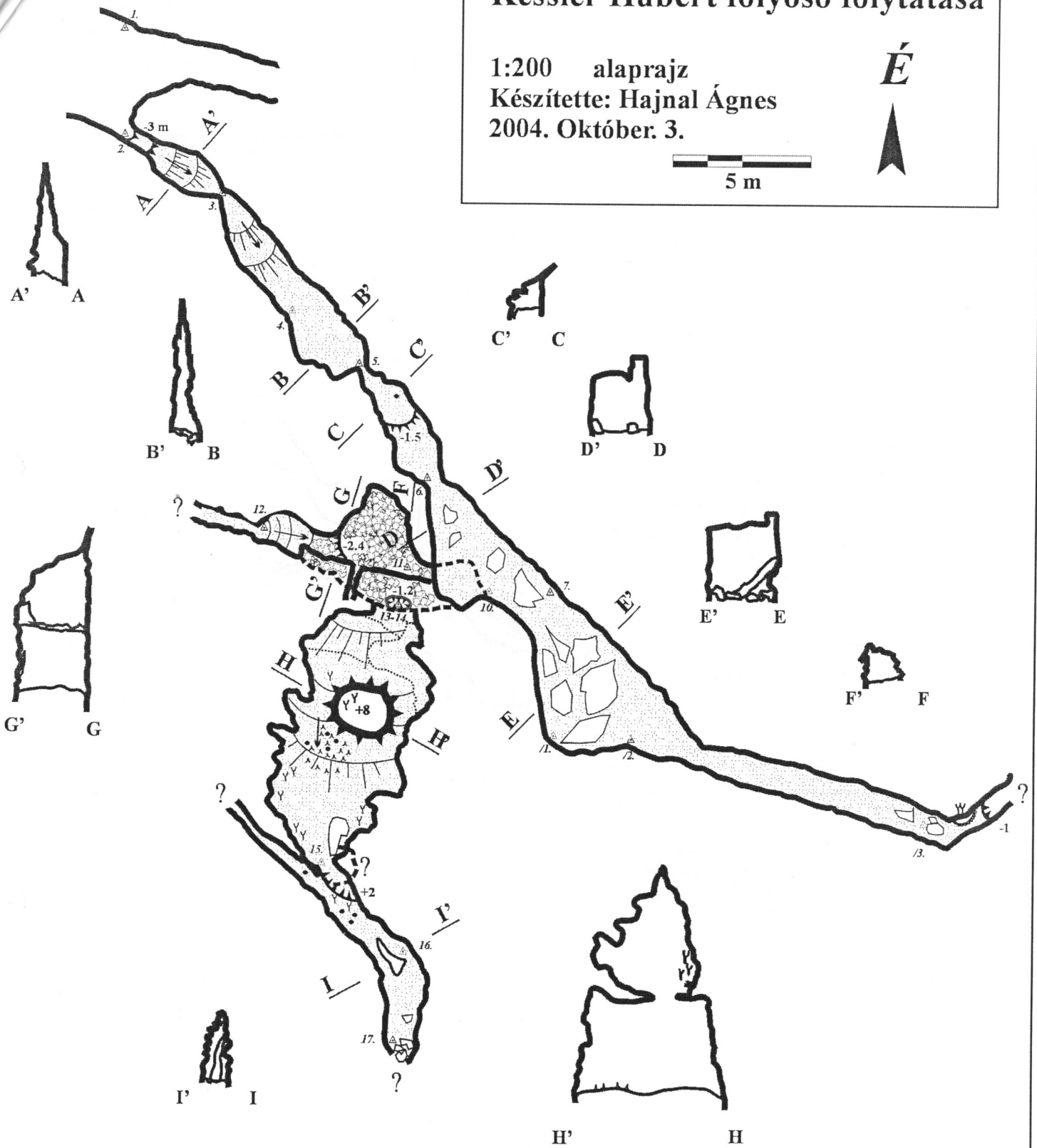

Takácsné Bolner Katalin
kutatásvezető-helyettes

Pál-völgyi barlang Kessler Hubert folyosó folytatása

1:200 alaprajz
Készítette: Hajnal Ágnes
2004. Október. 3.

5 m

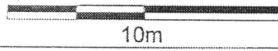
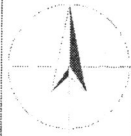
Jelmagyarázat:

Járatkontúr	Kalcitlemezekkel borított járatfelszín	Vesztett pontok a felmérés során
Alsó járatkontúr	Agyagos járatfelszín	Függő cseppkövek
Kalcitlemez kéreg a járat közepén	Agyagtornyok	Cseppköves medence
Függőleges törés a járószintben	Kicsepegéses kutak	

T3

(1. oldal) pal ujresz 2004.01.11

pal ujresz 2004.01.11
Készült: 2004.01.19.
Méretarány= 1:250

A nézet iránya 180°, a lejtésszöge 90°. Méretarány 1:250

Jelmagyarázat

- Járatkontúr
- Agyafelszín
- Agyagtornyok
- Kalcitlemezzel borított járatfelszín
- Patakmeder
- Kicsepegésses agyagkutak
- J 12. Felmérés Polygonpontjai
- Cseppkövek
- Függőleges törés a járatszinten

Pál-völgyi barlang
Jakucs folyosó

Készítette: Zentay Péter
2004. Október. 2

10 m

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT
BEKEY IMRE GÁBOR Barlangkutató Csoport

NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG	
Budapest	
2005-02-28	Műlelteték:
1244/2005	
1500/2004	Ugyintéző: János Horváth

Dr. Szabó Sándor úrnak
igazgató

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
B u d a p e s t
Hűvösvölgyi út 52.
1 0 2 5

Tisztelt Igazgató Úr!

A csoportunk 2004. évi munkájáról f. hó 14-én leadott jelentést az 509/2/2003. üi.sz. kutatási engedély alapján végzett tevékenység vonatkozásában az alábbiakkal egészítjük ki.

A Pálvölgyi-Mátyáshegyi-barlangrendszer Mátyás-hegyi szakaszán csoportunk 2004. évi kutatási tevékenysége újabb, a továbbjutás szempontjából ígéretes bontási helyek felderítését célzó bejárásokra korlátozódtak; a rendszer e részén se bontási, se – új feltárások hiányában – dokumentációs munkákat nem végeztünk.

Be kívánjuk jelenteni továbbá, hogy csoportunk kutatásvezető-helyettesi feladatait a jövőben Zentay Péter (szül.: Budapest, 1972. okt. 25., anyja neve: Urbánszky Irén, lakcíme 1037. Budapest, Bécsi út 291/B., kutatásvezetői igazolvány száma: 251.) látja el.

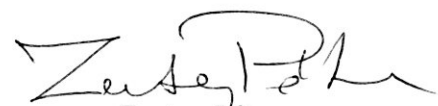
Budapest, 2005. február 25.

Tisztelettel:

Kiss Attila
csoportvezető, kutatásvezető

Alulírott Zentay Péter nyilatkozom, hogy a Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport kutatásvezető-helyettesi megbízatását elfogadom.

Zentay Péter